

Parlamentul
Republicii Moldova

VR nr. 18/02-118
06 decembrie 2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și în conformitate cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlul de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la statutul, conduita și etica deputatului în Parlament.

Anexă:

1. Proiectul de lege cu privire la statutul, conduita și etica deputatului în Parlament;
2. Nota Informativă.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. 448		
"06"	12	2023
Ora		

Deputați în Parlament:

Grigorie Cătănoi	Igor Grosu
Roșca Roman	Roșca Veronica
Dorina Ibrati	Lazarenco Sergiu
Rebu Marian	Julia Pascale
Cojocari Eugenia C. G.	Ion Spăc
Trume Petru	Părlanț Virginia
Banoleac Efemie	Moroșova Marina
Coșeru Ina	Carp Dorian
Gontea Maria	Iherman Doine
Novac Larisa	Vasile Grigoriu
Alen Marcel	Belci Adrian
Mariana Cusniz	Duta Petru
Boris Maroș	Doloz

Republica Moldova, MD-2004, Chișinău
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

Info@parlament.md
www.parlament.md

Digitally signed by Portevschi Vasile
Date: 2023.12.05 09:18:25 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Digitally signed by Popșoi Mihail
Date: 2023.12.05 10:07:32 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Basil Ion
Doru Nantoi
Ana Roșu
Mihail Leahu
Theorghe Cojoc
Dancy Stariq
Oglinda Anu
Grosu Liliana Puell
Chim George
Oleg Conatru
Gurie Păsat
Viorel Barda
Marisa Boloh
Marius Valerentina
L. Nicolae - Inepi
Sajin Galina

Lege
cu privire la statutul, conduita și etica deputatului în Parlament

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează statutul, conduita și etica deputatului în Parlament.

(2) Statutul, conduita și etica deputatului în Parlament este reglementat de Constituție și de prezenta lege.

(3) Unele norme ce țin de exercitarea mandatului de deputat pot fi stabilite și în alte acte normative.

Articolul 2. Principiile activității deputatului în Parlament

Principiile care guvernează activitatea deputatului în Parlament sunt:

a) supremația Constituției și a legii, principiu conform căruia deputatul trebuie să respecte Constituția și legile țării;

b) prioritatea interesului public, principiu conform căruia deputatul trebuie să considere interesul public mai presus decât interesul personal, sau al unor persoane ori grupuri de persoane cu scopul de a obține beneficii personale directe sau indirecte, în exercitarea mandatului;

c) imparțialitatea și independentă, principiu conform căruia deputatul, în exercitarea atribuțiilor sale, trebuie să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, să își

exercite mandatul imparțial, fără vreo influență externă, care ar putea influența exercițiul atribuțiilor oficiale;

d) integritatea, principiu conform căruia deputatului nu trebuie să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material în exercitarea mandatului sau să abuzeze în vreun fel de acest mandat;

e) libertatea gândirii și a exprimării, principiu conform căruia deputatul poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;

f) cinstea și corectitudinea, principiu conform căruia în exercitarea mandatului deputatul trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor în exercitarea mandatului;

g) deschiderea și transparența, principiu conform căruia activitățile desfășurate de către deputat în exercitarea mandatului sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor;

h) egalitatea și nondiscriminarea, principiu conform căruia deputatul trebuie să evite discriminarea pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială;

i) respectarea reputației Parlamentului, principiu conform căruia deputatul nu aduce atingere reputației altor deputați și reputației Parlamentului prin conduita sa, prin cuvintele sale scrise sau rostite.

CAPITOLUL II. MANDATUL DEPUTATULUI ÎN PARLAMENT

Articolul 3. Dispoziții generale privind mandatul deputatului

(1) Deputatul este reprezentant al poporului și deține un mandat reprezentativ

(2) În exercitarea mandatului, deputatul este în serviciu poporului.

(3) Funcția de deputat este o funcție de demnitate publică.

(4) Orice mandat imperativ este nul.

(5) Mandatul deputatului este irevocabil, iar partidul, organizația social-politică sau blocul electoral pe a cărei listă a fost ales deputatul, pierde dreptul de al revoca.

(6) În exercitarea mandatului deputatul se supune Constituției și altor acte normative.

(7) În exercitarea mandatului deputatul contribuie la realizarea funcțiilor Parlamentului: de reprezentare, de legiferare și de control parlamentar.

Articolul 4. Validarea mandatului de deputat

(1) Mandatul deputatului în Parlamentul începe din data alegerii sub condiția validării acestuia.

(2) Durata mandatului de deputat este de 4 ani și se exercită efectiv după depunerea jurământului în cadrul mandatului Parlamentului. Mandatul de deputat se prelungește în cazul în care mandatul Parlamentului se prelungește prin lege organică în condițiile art.63 alin.(1) din Constituție.

(3) După constituirea legală a Parlamentului, fiecare deputat depune în fața plenului Parlamentului, întrunit în ședință solemnă, jurământul al cărui text este prevăzut la art.79 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

(4) Jurământul scris se rostește solemn, se semnează de fiecare deputat și se păstrează în dosarul personal.

(5) Refuzul de a depune jurământul atrage de drept invalidarea mandatului, fapt de care plenul Parlamentului ia act.

(6) Deputatul a cărui mandat a fost validat pe parcursul legislaturii, depune jurământul după validarea mandatului potrivit aceleiași proceduri și cu aceleași consecințe juridice, și își exercită mandatul pe durata mandatului Parlamentului.

Articolul 5. Legitimația și insigna deputatului

(1) După validare și depunerea jurământului, pe durata exercitării mandatului, deputaților li se eliberează legitimația de deputat, semnată de Președintele Parlamentului.

(2) Fiecare deputat primește o insignă – un însemn distinctiv al calității sale de reprezentant al poporului, cu dreptul de a-l purta pe toată durata exercitării mandatului.

(3) După încetarea mandatului, legitimația și insigna se pot păstra de deputat, fără dreptul de a le utiliza.

(4) Regulamentul cu privire la legitimația de deputat și insigna de deputat sunt aprobate de Biroul permanent.

Articolul 6. Încetarea mandatului de deputat în Parlament

(1) Mandatul de deputat în Parlament încetează:

- a) la data întrunii legale a Parlamentului nou ales;
- b) în caz de demisie;
- c) în caz de ridicare a mandatului;
- d) în caz de incompatibilitate;
- e) în caz de deces.

(2) În caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces intervine vacanța mandatului de deputat.

(3) Încetarea mandatului de deputat se constată de Parlament prin hotărâre cu votul majorității deputaților prezenți care declară mandatul vacant.

(4) În cazul încetării mandatului de deputat materialele se remit Comisiei Electorale Centrale pentru inițierea validării mandatului candidatului supleant.

Articolul 7. Încetarea mandatului de deputat la data întrunii legale a Parlamentului nou ales

Mandatul deputatului încetează de drept la data constituirii legale a Parlamentului nou ales.

Articolul 8. Demisia deputatului în Parlament

(1) Demisia este o manifestare benevolă de voință, unilaterală a deputatului de a înceta exercitarea mandatului.

(2) Cererea de demisie a deputatului se prezintă Președintelui Parlamentului.

(3) Parlamentul, ia act de cererea de demisie a deputatului și declară mandatul vacant.

(4) În cazul în care Parlamentul nu examinează cererea de demisie a deputatului în termen de 30 zile de la data depunerii cererii, mandatul de deputat devine vacant de drept.

Articolul 9. Ridicarea mandatului de deputat

(1) Ridicarea mandatului de deputat este încetarea forțată a exercitării mandatului în caz de:

- a) ineligibilitate;
- b) imposibilitate definitivă a exercitării mandatului de deputat mai mult de 4 luni consecutiv;
- c) absenta nemotivată de la orice activitate parlamentară mai mult de 4 luni consecutive.

(2) Deputatul devine ineligibil în următoarele cazuri:

- a) recunoașterea incapacității de exercițiu;
- b) în cazul condamnării pentru infracțiuni săvârșite cu intenție și/sau condamnării la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărâre judecătorească definitivă, indiferent dacă fapta a fost săvârșită înainte sau după validarea mandatului;

c) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;

d) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

e) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale;

f) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate;

g) refuzul de a depune jurământul.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(2) lit. a) – d) mandatul de deputat încetează de drept.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. d)-f), la cererea Autorității Naționale de Integritate, ridicarea mandatului se hotărăște de Parlament.

(5) Imposibilitatea definitivă a exercitării mandatului de deputat mai mult de 4 luni consecutive, la sesizarea Președintelui Parlamentului, se constată de către comisia permanentă de profil în baza documentelor medicale. Comisia va întocmi un raport și va propune Parlamentului ridicarea mandatului de deputat.

(6) În cazul absenței nemotivate de la orice activitate parlamentară mai mult de 4 luni consecutiv, la sesizarea Președintelui Parlamentului, comisia permanentă de profil evaluează activitatea deputatului și va propune Parlamentului ridicarea mandatului de deputat.

Articolul 10. Incompatibilități

(1) Incompatibilitatea constă în interdicția prevăzută de lege de a cumula două funcții, în vederea asigurării independenței în activitatea

deputatului, a evitării concentrării de către un deputat a unor prerogative excesive, precum și a ocrotirii integrității profesionale și morale a acestuia.

(2) Incompatibilitatea se instituie din momentul validării mandatului și depunerii jurământului și presupune o perioadă de 30 de zile în decursul căreia deputatul este obligat să aleagă între mandatul de deputat și funcția care generează incompatibilitatea.

(3) Mandatul de deputat este incompatibil cu:

a) funcția de Președinte al Republicii Moldova cu excepția cazului de exercitare a interimatului, precum și a calității de membru al Consiliului Suprem de Securitate;

b) orice funcție de demnitate publică sau funcție publică;

c) funcția de consilier local sau raional, deputat în Adunarea Populară din UTA Găgăuzia, ambasador, persoana din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

d) orice funcție acordată de un stat străin sau organizație internațională, cu excepția acelor funcții prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și funcțiile obținute ca rezultat al activității în delegațiile parlamentare permanente;

e) exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice, desfășurate în afara programului stabilit de prezenta lege;

Articolul 11. Declararea incompatibilităților

(1) În decursul a 30 de zile de la validarea mandatului, deputatul în Parlament trebuie să declare în scris la Comisia de etică și conduită parlamentară despre orice activitate pe care o va continua s-o desfășoare în viitor.

(2) Deputatul care se află în exercițiul mandatului și ulterior optează pentru o altă funcție situația de incompatibilitate va apărea din momentul intrării în exercițiul celeilalte funcții.

(3) Orice stare de incompatibilitate intervenită în activitatea deputatului în Parlament pe durata exercitării mandatului se aduce la cunoștința Comisiei de etică și conduită parlamentară, în scris, imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data apariției acesteia.

(4) Comisia de etică și conduită parlamentară monitorizează înlăturarea, în termenul stabilit de lege, a stărilor de incompatibilitate și, după caz, se sesizează din oficiu în vederea înlăturării acesteia.

(5) În caz de necesitate Comisia de etică și conduită parlamentară sesizează Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Articolul 12. Înlăturarea incompatibilității

(1) Deputatul care se află în una dintre incompatibilitățile prevăzute în prezenta lege, în termen de 30 de zile de la data validării mandatului și depunerii jurământului sau, după caz, de la data apariției stării de incompatibilitate, va opta între mandatul de deputat și funcția care generează incompatibilitatea, demisionând din una dintre funcții sau, după caz, se va suspenda din funcțiile incompatibile cu mandatul de deputat.

(2) În cazul prezentării cererii de demisie din funcția de deputat de către deputatul aflat în situația de incompatibilitate, mandatul de deputat încetează de drept din momentul depunerii cererii.

(3) La constituirea noului Parlament, în cazul alegerii membrilor în exercițiu ai Guvernului demisionar în funcția de deputat, aceștia pot cumula funcțiile până la data depunerii jurământului de către membrii noului Guvern.

(4) În cazul în care termenul de înlăturare a stării de incompatibilitate a expirat și incompatibilitatea continuă, iar deputatul nu a depus cererea de demisie din funcția de deputat, mandatul acestuia încetează de drept la data expirării termenului legal, stabilit în vederea înlăturării stării de incompatibilitate. Comisia de etică și conduită parlamentară va informa

Președintele Parlamentului despre încetarea de drept a mandatului de deputat.

Articolul 13. Conflictul de interese.

(1) Conflictul de interese reprezintă situația în care deputatul are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

(2) În scopul evitării conflictului de interese și asigurării imparțialității deputatului, datorită legăturilor de rudenie, relațiilor personale strânse sau altor circumstanțe care pot pune la îndoială imparțialitatea exercitării mandatului, deputatul este obligat să declare *interesul personal* și să se abțină de la întreprinderea oricăror acțiuni pe cauza dată.

(3) Interesele personale ale deputaților, altele decât cele prevăzute la art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, se comunică Comisiei de etică și conduită parlamentară, care va efectua înregistrările corespunzătoare în *Registrul intereselor* conform Anexei nr. 1.

(4) *Registrul intereselor* este ținut de Comisia de etică și conduită parlamentară, este actualizat permanent și se publică pe pagina web oficială a Parlamentului cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal în raport cu persoanele cu care deputatul are interese personale.

(5) În caz de necesitate Comisia de etică și conduită parlamentară sesizează Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

CAPITOLUL III. IMUNITATEA PARLAMENTARĂ

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Articolul 14. Dispoziții generale privind imunitatea parlamentară

(1) Imunitatea parlamentară garantează independența și libertatea în exercitarea mandatului de deputat.

(2) În conformitate cu prevederile constituționale, imunitatea parlamentară are ca scop protejarea deputatului în Parlament împotriva urmăririi judiciare pentru fapte care nu au legătură cu funcția parlamentară și garantarea libertății de exprimare a acestuia.

(3) Imunitatea parlamentară nu este susceptibilă de suspendare sau de întrerupere și nu se poate renunța la aceasta. Imunitatea parlamentară este imperativă și de ordine publică.

(4) Imunitatea parlamentară poate fi ridicată numai de către Parlament, în conformitate cu prevederile Constituției și potrivit procedurii prevăzute de prezenta lege.

(5) Imunitatea parlamentară este direct și indisolubil legată de mandatul de deputat.

(6) Deputatul se bucură de imunitate parlamentară din momentul alegerii, sub condiția validării acestuia și până la data încetării calității de deputat, în cazurile și în condițiile prevăzute de Constituție și de prezenta lege.

(7) Imunitatea parlamentară nu are incidență:

a) asupra deputatului care a fost trimis în judecată pentru o infracțiune penală, înainte de ziua alegerii sale, iar pentru deputații ai căror mandat a fost validat după constituirea legală a Parlamentului nou ales, înainte de ziua validării mandatului;

b) asupra deputatului condamnat printr-o hotărâre judecătorească;

c) asupra deputatului în cadrul procedurii de recunoaștere de către instanțele judecătorești naționale a unei hotărâri de condamnare definitive pronunțate de instanțele judecătorești ale unui stat străin.

(8) Deputatul este considerat pe toată durata mandatului său ca fiind în exercițiul funcției, motiv pentru care orice agresiune împotriva sa este asimilată amenințării sau violenței săvârșite asupra unei persoane cu funcție de răspundere și se sancționează conform dispozițiilor prevăzute pentru aceasta.

(9) Imunitatea parlamentară se aplică domiciliului, locului de muncă/biroului de serviciu, vehiculelor personale și de serviciu, documentelor, corespondenței, bagajelor și echipamentelor de comunicații care aparțin deputatului.

Articolul 15. Imunitatea parlamentară

(1) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa.

(2) Încuviințarea Parlamentului reprezintă decizii de natura politică, și nu judiciară.

(3) Imunitatea parlamentară nu se aplică pentru acțiunile de urmărire penală care nu implică reținere, arest, percheziții sau trimitere în judecată.

Articolul 16. Independența opiniilor

(1) Deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

(2) Independența opiniilor deputatului se referă doar la activitatea de deputat, desfășurată în exercitarea exclusivă a mandatului și cuprinde:

- a) declarațiile făcute în Parlament și în cadrul organelor de lucru;
- b) discursurile și replicile cu caracter public;
- c) întrebările, interpelările și moțiunile;

d) înaintarea proiectelor de acte normative sau formularea amendamentelor și propunerilor;

e) opinia sa exprimată în procesul votării și consemnată în documentele Parlamentului,

f) alte acțiuni, care se încadrează în statutul de deputat în Parlament.

(3) Apelurile publice la rebeliune, violență, separatism, care, potrivit legislației, implică răspundere penală, nu cad sub incidența garantării juridice a libertății de exprimare a deputatului pentru opiniile sale.

Secțiunea a 2-a

Procedura de ridicare a imunității parlamentare

Articolul 17. Cererea de ridicare a imunității parlamentare

(1) În cazul în care deputatul a comis o infracțiune sau o contravenție, Procurorul General poate cere Parlamentului ridicarea imunității acestuia pentru a efectua măsuri procesuale de reținere, percheziționare, arestare sau trimitere în judecată.

(2) Cererea de ridicare a imunității parlamentare a deputatului în Parlament este adresată Președintelui Parlamentului.

(3) Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea în plenul Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare comisiei permanente de profil

(4) Dacă cererea Procurorului General prevăzută la alin.(2) a parvenit în Parlament în perioada dintre sesiuni, aceasta va fi adusă la cunoștința deputaților la prima ședință plenară a sesiunii următoare.

(5) Cererea de ridicare a imunității deputatului se înaintează pentru fiecare infracțiune separat.

Articolul 18. Procedura de examinare a cererii de ridicare a imunității parlamentare în comisia permanentă de profil

(1) Comisia permanentă de profil va examina cererea Procurorului General în cel mult 15 zile după aducerea acesteia la cunoștința deputaților de către Președintele Parlamentului și va constata existența sau inexistența unor motive temeinice pentru acceptarea sau respingerea cererii.

(2) Procurorul General, după necesitate însoțit de procurorul de caz, este obligat să prezinte comisiei permanente de profil documentele referitoare la caz, în baza cărora a fost înaintată cererea pentru ridicarea imunității.

(3) Comisia permanentă de profil asigură accesul deputatului, în privința căruia se cere ridicarea imunității parlamentare, la documentele prezentate de către Procurorul General, pentru a face cunoștință cu acestea. Deputatul este în drept să fie asistat de avocat.

(4) Data și locul desfășurării ședinței comisiei permanente de profil se comunică Procurorului General și deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității. Absența nemotivată a oricăruia dintre ei nu împiedică examinarea cererii.

(5) După ascultarea cererii Procurorului General și a deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității, Comisia juridică, pentru numiri și imunități, cu votul majorității membrilor ei, exprimat secret, adoptă o hotărâre.

(6) În urma examinării cererii Procurorului General, Comisia juridică, pentru numiri și imunități întocmește un raport care se prezintă Biroului permanent.

(7) Raportul comisiei permanente de profil se înscrie cu prioritate în ordinea de zi a Parlamentului.

Articolul 19. Procedura de ridicare a imunității parlamentare

(1) Raportul comisiei permanente de profil se supune examinării și aprobării de către Parlament în cel mult 7 zile de la prezentarea acestuia Biroului permanent.

(2) Prezența la ședința plenară a deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității este obligatorie. Absența motivată a acestuia atrage suspendarea examinării cererii. Absența nemotivată a deputatului nu împiedică examinarea cererii în lipsa lui.

(3) Procurorul General va motiva cererea de ridicare a imunității deputatului, după ce va fi oferit cuvântul deputatului în privința căruia a fost înaintată cererea de ridicare a imunității, care va argumenta poziția sa și va răspunde la întrebări.

(4) Președintele comisiei permanente de profil sau un alt membru al acesteia prezintă raportul comisiei pe marginea examinării cererii Procurorului General.

(5) Înainte de votare, deputații sunt în drept să-și exprime poziția asupra cererii de ridicare a imunității parlamentare a deputatului vizat.

(6) Parlamentul decide prin vot deschis al majorității deputaților prezenți în ședință publică, asupra cererii Procurorului General privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului sau a respingerii cererii Procurorului General.

(7) Hotărârea Parlamentului se remite Procurorului General în termen de 3 zile de la data adoptării.

Articolul 20. Informarea Parlamentului despre rezultatele examinării cauzei pentru care a fost ridicată imunitatea parlamentară

(1) Procurorul General va informa lunar comisia permanentă de profil despre mersul anchetei.

(2) În cazul încetării urmăririi penale, scoaterii persoanei de sub urmărirea penală precum și în cazul emiterii unei sentințe, decizii sau altei hotărâri judecătorești definitive, Procurorul General este obligat să informeze Președintele Parlamentului despre acest fapt. Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților în plenul Parlamentului informația respectivă.

CAPITOLUL IV

CONDUITA, ETICA, DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE DEPUTATULUI

Articolul 21. Dispoziții generale privind conduita, etica, drepturile și obligațiile deputatului

(1) În calitate de reprezentant al poporului, deputatul își exercită drepturile și își onorează obligațiile pe toată durata mandatului pentru care a fost ales.

(2) Drepturile pot fi exercitate individual sau colectiv.

(3) Normele de conduită și etică parlamentară reflectă valorile esențiale și standardele etice ale deputaților în Parlament, în cadrul exercitării mandatului.

(4) Normele de conduită și de disciplină parlamentară, prevăzute în prezenta lege sunt obligatorii pentru deputați.

Secțiunea 1. Drepturile și obligațiile deputatului

Articolul 22. Drepturile deputatului

(1) În exercitarea mandatului, deputatul în Parlament este în drept:

a) să aleagă și să fie ales în structurile de conducere, în organele de lucru ale Parlamentului, precum și să participe la ședințele acestora;

b) să înainteze proiecte de acte normative și amendamente argumentate, spre a fi examinate în Parlament;

c) să facă propuneri asupra ordinii de zi a ședinței Parlamentului;

d) să participe la controlul parlamentar, sub toate formele de exercitare a acestuia;

e) să facă propuneri privind examinarea la ședințele Parlamentului a raporturilor sau a informațiilor prezentate de autoritățile/instituțiile publice, aflate sub controlul Parlamentului;

f) să adreseze întrebări raportorilor și co-raportorilor în cadrul ședințelor;

g) să se pronunțe în chestiuni de procedură;

h) să participe la dezbateri și să exercite votul asupra subiectelor examinate în ședințele Parlamentului și ședințele organelor de lucru ale acestuia din care face parte;

i) să participe la ședințele Guvernului, ședințele organelor autorităților publice în cadrul cărora se examinează întrebările, interpelările sau solicitările deputatului;

j) să sesizeze Curtea Constituțională;

k) să facă declarații politice, să pună întrebări, să facă interpelări;

l) să organizeze întruniri pașnice în condițiile Legii nr.26/2008 privind întrunirile;

m) să participe la discuții colective deschise și libere, cu obligația de a respecta diversitatea de opinii, prevenirea de conflicte, căutarea modalităților de depășire a divergențelor prin discuții între membri, pentru a nu conduce la obstrucționarea activității Parlamentului sau a exercitării drepturilor altor deputați;

n) să viziteze orice entitate publică în modul stabilit de Biroul permanent;

o) să se adreseze oricărei entități publice, oricărei persoane oficiale în probleme ce țin exercitarea mandatului și să participe la examinarea lor;

p) să organizeze întruniri cu alegătorii;

q) să beneficieze de alte drepturi prevăzute de prezente de lege și alte acte normative;

r) să beneficieze de acces la informație (inclusiv cu caracter secret sau confidențial) în condițiile legii.

(2) Deputatul își exercită drepturile prin intermediul organelor de lucru ale Parlamentului sau în comun cu alți deputați.

Articolul 23. Obligațiile deputatului

(1) În exercitarea mandatului, deputatul în Parlament este obligat:

a) să participe la ședințele Parlamentului și la ședințele organelor de lucru ale acestuia din care face parte, la audierile publice și alte activități parlamentare;

b) să depună declarații de avere și de interese personale în condițiile prevăzute de Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

c) să evite orice conflict de interese, iar în cazul apariției unui conflict de interese, este obligat să informeze Comisia de etică și conduită parlamentară;

d) să respecte normele de etică și conduită;

e) să contribuie prin exemplul personal la îndeplinirea obligațiilor civice, asigurarea dreptului omului, respectarea legislației, normelor etice și morale.

f) să asigure transparență și control public asupra activității sale;

g) să aibă o ținută vestimentară decentă/oficială și o comportare cuviincioasă;

h) să păstreze ordinea și disciplina;

i) să nu folosească sau să afișeze expresii injurioase, ofensatoare, discriminatorii sau calomnioase;

j) să nu compromită buna desfășurare a ședințelor Parlamentului și ședințelor ale organelor de lucru ale acestuia;

k) să se adreseze și să răspundă politicos la întrebările adresate;

l) să nu încheie nici o înțelegere prin care să condiționeze votul exprimat în exercitarea mandatului de vreun avantaj financiar sau material;

m) să folosească timpul de lucru, precum și resursele administrative ale autorității publice, numai în scopul desfășurării activităților în exercitarea mandatului;

n) să folosească eficient și conform destinației banii publici;

o) să nu acorde sprijin, în schimbul unor plăți sau altor beneficii sau avantaje, persoanelor fizice sau juridice, în vederea exercitării influenței asupra Parlamentului sau altor instituții publice;

p) să nu admită favoritism în exercitarea mandatului;

q) să anunțe / să raporteze imediat Comisia de etică și conduită parlamentară în cazul în care i se propune un cadou, serviciu, favor, invitație sau orice alt avantaj oferit cu încălcarea legii.

r) să facă cunoscut orice interes personal care ar aduce atingere executării obiective a îndatoririlor publice și să aplice măsuri pentru soluționarea unui eventual conflict de interese în beneficiul interesului general.

s) să respecte și să execute decizia prin care a fost sancționat și să se supună cerințelor de sancționare.

t) în cazul accederii în sediul Parlamentului să se supună controlului antiterorist, efectuat de către ofițerii de protecție din cadrul SPSS.

(2) În cadrul ședințelor Parlamentului și ale ședințelor organelor de lucru ale acestuia, relațiile dintre deputați și conlucrarea între ei sunt caracterizate de respect reciproc, bazate pe principiul egalității, colegialității, indiferent de afilierea lor politică.

Secțiunea a-2. Conduita deputatului

Articolul 24. Conduita deputatului în exercitarea mandatului

În calitate de reprezentant al poporului, deputatul în Parlament este obligat, prin comportamentul său, să respecte valorile profesionale și

morale, principiile și normele de conduită în procesul exercitării atribuțiilor de serviciu, să contribuie la sporirea credibilității și reputației Parlamentului.

Articolul 25. Conduita deputatului peste hotarele Republicii Moldova

(1) În cadrul deplasărilor de serviciu peste hotarele Republicii Moldova deputatul este obligat să aibă un comportament corespunzător normelor de protocol, să respecte legile statului-gazdă, normele și reglementările organizației care l-a invitat și prevederile prezentei legi.

(2) În cazurile în care Parlamentul și-a exprimat opinia pe un anumit subiect, prin intermediul unei hotărâri sau prin alte modalități, deputații care participă la adunările parlamentare regionale sau ale organizațiilor internaționale în cadrul unei delegații oficiale a Parlamentului sunt obligați să reprezinte în mod adecvat opinia Parlamentului vizând subiectul în cauză.

(3) Deputatul este obligat să aibă o conduită care să nu prejudicieze imaginea țării.

Articolul 26. Conduita deputatului cu personalul din Parlamentului Republicii Moldova

(1) Deputatul respectă atribuțiile, drepturile și responsabilitățile personalului din Parlament.

(2) Deputatul nu este în drept să implice funcționarii publici a Secretariatului Parlamentului în acțiuni ce nu fac parte din atribuțiile de serviciu ale acestuia.

Articolul 27. Conduita deputatului în raport cu cetățenii

(1) Deputatul trebuie să se întâlnească și să comunice cu cetățenii și să ia atitudine în vederea soluționării problemelor abordate.

(2) În cadrul întâlnirilor cu cetățenii, deputatul trebuie să dea dovadă de integritate, corectitudine și nondiscriminare.

(3) Deputatul trebuie să informeze, în mod constant, cetățenii despre acțiunile pe care le întreprinde și despre inițiativele sau punctele de vedere pe care le susține în exercitarea mandatului.

Articolul 28 Conduita deputatului în raport cu reprezentanții mass-media

(1) Deputatul trebuie să asigure informarea activă, corectă și la timp a reprezentanților mass-media asupra chestiunilor de interes public.

(2) Deputatul trebuie să respecte limitările accesului la informație, în condițiile legii, în scopul protejării informației oficiale cu accesibilitate limitată și informațiile atribuite la secret de stat, a vieții private a persoanelor și a securității naționale.

(3) Declarațiile deputatului trebuie să fie corecte, echilibrate și argumentate.

Secțiunea a 3-a

Restricții de conduită a deputaților. Absențe.

Articolul 29. Restricții de conduită în cadrul ședințelor

În cadrul ședințelor Parlamentului și ale ședințelor organelor de lucru ale acestuia, deputatul nu are dreptul să utilizeze în activitatea sa acțiuni nepermise de prezenta lege, cum ar fi:

- a) votarea pentru un alt deputat;
- b) tulburarea dezbaterilor sau crearea agitației în sala de ședințe, blocarea tribunei centrale, blocarea accesului în sala de ședințe, blocarea sau limitarea accesului la microfoane, sau crearea unor condiții de imposibilitate a continuării ședințelor Parlamentului;
- c) accesul în încăperile în care se desfășoară ședințele Parlamentului și ședințele organelor de lucru ale acestuia cu echipamente portabile de amplificare a sunetului și/sau cu oricare alte obiecte ce ar putea fi folosite

pentru tulburarea ordinii și/sau întreruperea lucrărilor ședințelor Parlamentului;

d) să perturbeze ordinea și disciplina în sala de ședință în timpul ședințelor Parlamentului prin luarea cuvântului fără a i se oferi, vorbirea la telefon;

e) să facă declarații calomnioase în adresa deputaților, altor demnitari, funcționari ori persoane;

f) proferarea de insulte, amenințări și calomnii atât de la tribuna Parlamentului, cât și din sala de ședințe pe parcursul ședinței Parlamentului sau în cadrul ședinței organelor de lucru ale acestuia;

g) lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale ale deputaților;

h) utilizarea expresiilor și/sau cuvintelor jignitoare, indecente și/sau calomnioase și a gesturilor obscene.

i) orice alte acțiuni ce pot împiedica desfășurarea normală a lucrărilor Parlamentului.

Articolul 30. Cadourile

(1) Deputatului îi este interzis să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate lui personal sau familiei lui, dacă oferirea sau acordarea lor este legată, în mod direct sau indirect, de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

(2) Interdicția specificată la alin.(1) nu se aplică în privința cadourilor primite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și a căror valoare nu depășește limitele stabilite de Guvern. Modul de declarare, evaluare, evidență, păstrare, utilizare și răscumpărare a acestor cadouri este reglementat de Guvern.

Articolul 31. Absența motivată

(1) Deputatul nu poate lipsi de la ședințele Parlamentului, ale organelor de lucru ale acestuia din care face parte decât din motive întemeiate.

(2) Motiv întemeiat pentru lipsa deputatului de la ședințele Parlamentului sau a organelor lui de lucru ale acestuia, se consideră:

a) îndeplinirea unei sarcini date de Președintele Parlamentului, de Biroul permanent, de comisia permanentă sau fracțiunea din care face parte, ce nu-i permite să participe la ședințe;

b) deplasări de serviciu peste hotarele Republicii Moldova;

c) aflarea în concediu medical;

d) aflarea în concediu pentru interese personale;

e) neparticiparea în semn de protest pentru o chestiune din ordinea de zi, anunțată în ședință;

f) executarea sancțiunii Parlamentului de neparticipare la ședințele plenare.

(3) Absența deputatului de la ședințele Parlamentului sau a organelor de lucru ale acestuia, care îndeplinește o însărcinare a comisiei parlamentare sau a fracțiunii din care face parte se coordonează în prealabil cu Președintele Parlamentului.

(4) Deputatul care nu poate participa la ședința Parlamentului este obligat să informeze Președintele Parlamentului prin intermediul subdiviziunii Secretariatului Parlamentului în baza unei declarații în scris menționând motivele de neparticipare.

Articolul 32. Absența nemotivată

Orice absență a deputatului de la ședințele Parlamentului și la ședințele organelor de lucru ale acestuia din care face parte, din alte motive decât cele specificate la art.31 se consideră absență fără motiv întemeiat.

Articolul 33. Evidența prezenței și absenței deputaților

(1) Biroul permanent stabilește modalitatea de evidență a prezenței și absenței deputaților la ședințele Parlamentului și ale organelor lui de lucru din care fac parte.

(2) Numele deputaților absenți de la ședințele Parlamentului și ale organelor de lucru ale acestuia din care face parte, se publică pe pagina web oficială a Parlamentului la sfârșitul sesiunii.

Secțiunea a 4-a

Comisia de etică și conduită parlamentară

Articolul 34. Comisia de etică și conduită parlamentară

(1) Comisia de etică și conduită parlamentară se instituie de Parlament pentru examinarea cazurilor privind încălcarea normelor de etică și conduită parlamentară, pe durata mandatului Parlamentului.

(2) Membrii Comisiei de etică și conduită parlamentară își exercită atribuțiile în conformitate cu legea, fiind liberi de influența oricăror alte entități publice sau private.

(3) Președintele și componența nominală a Comisiei de etică și conduită parlamentară se aprobă prin hotărâre de Parlament, la propunerea Biroului permanent.

(4) În activitatea sa, Comisia de etică și conduită parlamentară este asistată de secretariatul Comisiei juridice, numiri și imunități.

(5) Comisia de etică și conduită parlamentară funcționează în baza prevederilor prezentei legi și a hotărârii Parlamentului privind Comisia de etică și conduită parlamentară.

Articolul 35. Componența comisiei de etică și conduită parlamentară

Comisia de etică și conduită parlamentară este formată din 11 membri desemnați după cum urmează:

- a) 4 membri, deputați în Parlament – la propunerea fracțiunilor din majoritatea parlamentară;
- b) 4 membri, deputați în Parlament – la propunerea fracțiunilor din opoziția parlamentară;
- c) 3 membri propuși de organizațiile societății civile, cu drept de vot consultativ.

Articolul 36. Atribuțiile comisiei de etică și conduită parlamentară

(1) Membrii comisiei de etică și conduită parlamentară acționează fără influențe, presiuni, amenințări și intervenții, directe sau indirecte.

(2) Comisia de etică și conduită parlamentară are următoarele atribuții:

- a) monitorizează respectarea normelor de etică și conduită ale deputaților;
- b) monitorizează cazurile de incompatibilitate a deputaților;
- c) ține Registrul de interese. Conținutul și modul de ținere a registrului este reglementat prin hotărârea Biroului permanent;
- d) evaluează cazurile în care există suspiciuni de încălcare a prezentei legi și consiliază Președintele Parlamentului în privința eventualelor măsuri care trebuie întreprinse;
- e) recepționează și examinează, în termenele stabilite, sesizările cu privire la încălcarea normelor de etică și conduită ale deputaților, cazurile de favoritism, cazurile ce provoacă apariția manifestărilor de corupție;
- f) verifică legalitatea faptelor și încadrarea lor juridică, întrunirea tuturor cerințelor legale pentru caz;
- g) informează deputatul în privința căruia a fost depusă sesizarea și despre deschiderea unei anchete împotriva lui;
- h) decide referitor la modul de prezentare a explicațiilor asupra fiecărui caz în parte. Acestea pot fi prezentate în scris sau prin convocarea audierilor;
- i) audiază ca martor orice persoană care dispune de informații despre vreo faptă sau împrejurare de natură să servească la examinarea cazului;
- j) propune aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 44 din prezenta lege;

- k) aprobă și prezintă raportul privind etica și conduita deputatului;
- l) contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între deputați și personalul Secretariatului Parlamentului, reprezentanților mass-media, etc.;
- m) verifică respectarea și exercitarea conformă de către deputați a sancțiunilor aplicate;
- n) alte atribuții stabilite prin hotărârea Parlamentului.

Articolul 37. Atribuțiile Președintelui Comisiei de etică și conduită parlamentară

Președintele Comisiei de etică și conduită parlamentară are următoarele atribuții:

- a) organizează și asigură activitatea Comisiei de etică și conduită parlamentară;
- b) inițiază ancheta de serviciu;
- c) solicită informațiile, documentele și materialele necesare pentru exercitarea atribuțiilor;
- d) prezintă Comisiei de etică și conduită parlamentară, rapoarte cu privire la modul de aplicare a sancțiunilor prevăzute la art. 44 din prezenta lege;
- e) prezintă Comisiei de etică și conduită parlamentară propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a deputaților în privința cărora s-au aplicat sancțiuni;
- f) prezintă Comisiei de etică și conduită parlamentară informații privind nerespectarea normelor de conduită, de curtoazie și de disciplină parlamentară;
- g) alte atribuții stabilite prin hotărârea Parlamentului.

Articolul 38. Drepturile Președintelui Comisiei de etică și conduită parlamentară

În exercitarea mandatului său, Președintele Comisiei de etică și conduită parlamentară are dreptul:

- a) să inițieze ancheta de serviciu;

b) să solicite și să primească de la autoritățile publice, de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile informațiile, documentele și materialele necesare pentru exercitarea atribuțiilor, inclusiv informațiile oficiale cu accesibilitate limitată și informațiile atribuite la secret de stat în condițiile legii;

c) să invite pentru audieri și să primească de la deputat explicațiile și informațiile necesare pentru elucidarea circumstanțelor cazului examinat;

Articolul 39. Obligațiile Președintelui Comisiei de etică și conduită parlamentară

Președintele Comisiei de etică și conduită parlamentară este obligat:

a) să-și exercite atribuțiile funcției în conformitate cu prevederile prezentei legi;

b) să nu divulge secretul de stat și alte informații și date ocrotite de lege;

c) să se abțină de la orice acțiuni neconforme cu statutul pe care îl deține.

d) să facă publice rezultatele examinării cazurilor privind încălcarea normelor de etică și conduită ale deputatului.

Secțiunea a 5-a

Procedura de soluționare a sesizărilor

Articolul 40. Forma și conținutul sesizării

(1) Orice deputat, grup de deputați, persoană fizică sau juridică poate sesiza cu privire la suspiciuni de încălcare a normelor de etică și conduită parlamentară.

(2) Orice sesizare în legătură cu nerespectarea normelor de etică și conduită parlamentară de către deputați îi revine Comisiei de etică și conduită parlamentară.

(3) Sesizarea se depune în formă scrisă și va cuprinde descrierea faptelor care îi sunt atribuite deputatului.

(4) Sesizarea este însoțită de probe, care să demonstreze încălcarea normelor de etică și conduită parlamentară.

(5) Sesizarea anonimă nu se examinează;

(6) Comisia de etică și conduită parlamentară se poate sesiza din oficiu.

Articolul 41. Procedura de soluționare a sesizărilor

(1) Sesizarea se depune la Comisia de etică și conduită parlamentară.

(2) Președintele Comisiei de etică și conduită parlamentară informează deputatul în privința căruia a fost depusă sesizarea și despre deschiderea unei anchete.

(3) Comisia de etică și conduită parlamentară verifică legalitatea faptelor și încadrarea lor juridică.

(4) Secretariatul Comisiei întocmește dosarul privind ancheta de serviciu cu materialele conexe, însoțit de demersul/nota de argumentare și îl prezintă Comisiei de etică și conduită parlamentară.

(5) Comisia de etică și conduită parlamentară în termen de 30 de zile lucrătoare examinează materialele dosarului privind încălcarea normelor de etică și conduită parlamentară și decide asupra cazului.

(6) Comisia de etică și conduită parlamentară decide asupra cazurilor/dosarelor, care urmează a fi examinate în plenul Parlamentului și propune Biroului permanent introducerea subiectului în ordinea de zi a sesiunilor Parlamentului.

(7) În cazul în care comisia de etică și conduită parlamentară constată că faptele invocate în sesizare nu se adevăresc, comisia emite decizia cu privire la clasarea dosarului.

(8) Raportul Comisiei de etică și conduită parlamentară se remite deputatului vizat pentru luare de cunoștință.

Articolul 42. Cuprinsul raportului privind etica și conduita parlamentară

Raportul privind etica și conduita parlamentară va cuprinde subiectul dezbătut, propunerile, recomandările, concluziile și sancțiunea care urmează a fi aplicată.

Articolul 43. Examinarea raportului privind etica și conduita parlamentară

(1) Biroul permanent al Parlamentului va propune cu prioritate includerea în ordinea de zi a ședințelor Parlamentului raportul privind etica și conduita parlamentară, care urmează a fi examinat de către plenul Parlamentului.

(2) După prezentarea raportului comisiei de etică și conduită parlamentară în ședința în plen a Parlamentului, președintele ședinței oferă cuvânt deputatului vizat, care va prezenta Parlamentului explicații pe marginea faptelor care i se atribuie și va răspunde la întrebările deputaților.

(3) Parlamentul prin hotărâre decide, dacă au fost încălcate normele de etică și conduită parlamentară și aplică sancțiuni prevăzute de prezenta lege.

Secțiunea a 7-a

Sanțiuni. Aplicarea sancțiunilor

Articolul 44. Sanțiuni

Încălcarea de către deputat a prevederilor prezentei legi în cadrul ședințelor Parlamentului și ale organelor de lucru ale acestuia din care face parte, precum și în cadrul deplasărilor de serviciu pe teritoriul Republicii Moldova și peste hotarele țării, atrage următoarele sancțiuni:

a) avertismentul;

- b) chemarea la ordine;
- c) retragerea cuvântului;
- d) retragerea cuvântului și lipsirea de cuvânt pe întreaga durată a ședinței;
- e) lipsirea de cuvânt pe o durată de până la 5 ședințe;
- f) interzicerea participării la ședințele Parlamentului pe o durată de până la 10 ședințe;
- g) eliminarea din sala de ședințe;
- h) financiare;
- i) excluderea din componența delegațiilor parlamentare permanente la organizațiile internaționale;
- j) limitarea drepturilor de acces la informații confidențiale.

Articolul 45. Aplicarea sancțiunilor

(1) Pentru încălcarea prevederilor prezentei legi, se aplică sancțiuni stabilite individual, în funcție de gravitatea încălcării, de efectele acesteia, precum și de frecvența încălcărilor comise.

(2) Sancțiunile prevăzute la art. 44 lit. a) - d) comise de deputați în ședința în plen se aplică de către președintele ședinței.

(3) Sancțiunile prevăzute la art. 44 lit.e) - g) și i) se aplică de Parlament la propunerea Comisiei pentru etica și conduita deputatului.

(4) Hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunilor deputaților se adoptă de Parlament.

(5) Deputatul este obligat să se conformeze cerințelor președintelui ședinței, și deciziei Parlamentului.

(6) Sancțiunile aplicate deputaților în cadrul ședințelor Parlamentului se consemnează în stenograma ședinței.

(7) Sancțiunile prevăzute la art. 44 lit. h) și k) se aplică de Președintele Parlamentului la propunerea Comisiei de etică și conduită parlamentară.

(8) Sancțiunile aplicate deputaților în Parlament sunt plasate pe pagina web a Parlamentului.

Articolul 46. Avertismentul

În sensul prezentei legi, avertismentul reprezintă atenționarea publică a deputatului asupra abaterilor de la regulile și normele de conduită.

Articolul 47. Chemarea la ordine

Președintele ședinței cheamă la ordine deputatul care aduce atingere bunei desfășurări a ședinței sau al cărui comportament împiedică desfășurarea normală a lucrărilor Parlamentului:

- a) care nu iau în considerare avertismentul președintelui ședinței și continuă să se abată de la regulile stabilite de prezentei legi;
- b) care se ceartă cu alți deputați sau alți participanți la ședință;
- c) care folosesc gesturi și un limbaj ofensator;
- d) care se abat de la tema pusă în discuție;
- e) care tulbură ordinea ședinței în alt mod.

Articolul 48. Cazurile când nu se aplică sancțiunea de chemare la ordine

(1) Președintele ședinței poate, înainte de a chema la ordine un deputat, să-l invite să-și retragă sau să explice cuvintele care au generat incident și care pot conduce la aplicarea sancțiunii.

(2) În cazul în care faptele, cuvintele întrebuițate au fost retrase sau regretate ori explicațiile date sânt apreciate de președintele ședinței ca satisfăcătoare, sancțiunea nu se mai aplică.

Articolul 49. Retragera cuvântului și lipsirea de cuvânt

(1) Președintele ședinței poate retrage cuvântul deputatului care:

a) după avertisment, ori chemare la ordine, continuă să tulbure ordinea ședinței;

b) își continuă comunicarea peste termenul stabilit și nu respectă indicațiile președintelui ședinței de a încheia comunicarea;

c) se abate de la subiect și nu ia în considerare avertismentul președintelui ședinței de a vorbi la acest subiect.

(2) Deputatul este obligat să se refere exclusiv la chestiunea pentru discutarea căreia s-a înscris la luarea de cuvânt, cu excepția declarațiilor politice, care vor fi făcute în intervalul de timp alocat acestora, conform orarului.

(3) Președintele ședinței poate lipsi deputatul de cuvânt pe întreaga durată a ședinței Parlamentului, dacă acesta, după ce i s-a retras cuvântul, în cadrul aceleiași ședințe comite încălcări prevăzute la alin.(1) din prezentul articol.

(4) Dacă deputatul după ce a fost lipsit de cuvânt pentru întreaga ședință continuă să sfideze autoritatea președintelui sau refuză să se conformeze măsurilor luate de președintele ședinței, Parlamentul la propunerea Comisiei de etică și conduită parlamentară poate lipsi deputatul de dreptul la cuvânt pentru o durată de până la 5 ședințe.

(5) Dacă în cadrul aceiași sesiuni deputatul comite încălcări repetate sau în cazul în care deputatul refuză să se conformeze sancțiunii aplicate în temeiul prezentei legi, sancțiunea prevăzută la alineatul (4) poate fi dublată.

Articolul 50. Eliminarea din sala de ședințe

(1) Deputatul poate să fie eliminat din sala de ședințe:

1) dacă el nu ia în considerare sancțiunile aplicate de președintele ședinței și continua:

a) să se abată de la Regulamentul Parlamentului;

b) să nu dea ascultare și să sfideze autoritatea președintelui ședinței;

c) să profereze insulte, calomnii sau amenințări publice la adresa Președintelui Republicii Moldova, deputaților, membrilor Guvernului sau altor persoane;

d) nu ia în considerare chemarea la ordine și continua să se certe cu alți deputați sau alți participanți la ședință;

e) folosește gesturi și un limbaj ofensator;

f) blochează, prin diferite modalități, tribuna sau microfoanele din sală;

g) tulbură ordinea ședinței în alt mod.

2) să facă apel public la rebeliune, violență sau la alte acțiuni;

3) propagă, incită la ură, război, tulburări de masă, nesupunere în grup, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală;

4) justifică războaiele de agresiune, crimele de război și crimele împotriva umanității;

5) aplică violență sau amenințări;

6) votează, prin mijloace electronice, în numele altui deputat;

(2) Deputatul în privința căruia a fost aplicată sancțiunea de eliminare din sala de ședințe este obligat să se conformeze imediat acestei sancțiuni și nu poate reveni în ședința plenară până la încheierea acesteia.

Articolul 51. Executarea sancțiunilor de eliminare din sala de ședințe sau de interzicere a participării la ședințele Parlamentului

(1) Neexecutarea cerințelor președintelui ședinței, de părăsire a sălii de ședințe se sancționează cu pierderea a 25% din salariu lunar și din alte indemnizații și plăți compensatorii.

(2) Neexecutarea cerințelor repetate a președintelui ședinței, de părăsire a sălii de ședințe se sancționează cu pierderea a 50% din salariu lunar și din alte indemnizații și plăți compensatorii.

(3) Sancțiunile prevăzute la alin. (1) și (2) se aplică de către Președintele Parlamentului.

(4) Dacă și după aplicarea sancțiunii prevăzute la alin. (2) deputatul nu părăsește benevol sala de ședințe, președintele ședinței va anunța o întrerupere. În cazul dat, deputatul sancționat se consideră eliminat din sala de ședințe pe durata întregii ședințe.

Articolul 52. Interzicerea participării la ședințele plenare

(1) Dacă deputatul sancționat cu eliminarea din sală nu părăsește benevol sala de ședințe ori dacă acesta a fost sancționat repetat pentru aceeași încălcare, în aceeași sesiune Parlamentul va putea aplica sancțiunea interzicerii de participare a acestuia la ședințele plenare pe o durată de până la 10 ședințe.

(2) Sancțiunea interzicerii participării la ședințele plenare poate fi ridicată de Parlament în orice moment, la propunerea Președintelui Parlamentului, a Comisiei pentru etica și conduita deputatului, la adresarea scrisă sau publică a deputatului sancționat, prin care acesta comunică regretul său pentru faptele comise și se obligă să respecte regulile stabilite de prezentei legi și ordinea în ședință.

Articolul 53. Măsuri imediate

(1) În cazul în care se produce agitație, iar aceasta compromite continuarea dezbaterilor, Președintele, în vederea restabilirii ordinii, poate hotărî întreruperea transmisiei în direct a ședinței în cazul în care un deputat folosește un limbaj sau are un comportament calomniator, rasist sau xenofob.

(2) În cazul în care situația nu se remediază, Președintele suspendă ședința pentru o perioadă de timp determinată sau o închide. În cazul în care nu se poate face auzit, Președintele părăsește fotoliul prezidențial, fapt ce atrage suspendarea ședinței. Aceasta se reia la convocarea Președintelui.

(3) Competențele prevăzute la alineatele (1)-(2) sunt atribuite, *mutatis mutandis*, președintelui de ședință al organelor de lucru ale Parlamentului.

Articolul 54. Excluderea din componența delegațiilor parlamentare permanente la organizațiile internaționale

Deputatul poate să fie exclus din componența delegațiilor parlamentare permanente la organizațiile internaționale, delegații interparlamentare, ale unei conferințe interparlamentare sau al oricărui forum interinstituțional, pentru o perioadă de până la un an, în următoarele cazuri:

- dacă în cadrul deplasărilor de serviciu peste hotarele Republicii Moldova deputatul are o conduită care aduce atingere imaginii și reputației statului Republica Moldova;
- dacă are un comportament necorespunzător normelor de protocol;
- dacă nu respectă legile statului-gazdă, normele și reglementările organizației care l-a invitat și prevederile prezentei legi.

Articolul 55. Aplicarea sancțiunilor pecuniare

(1) Pentru neexecutarea cerințelor președintelui ședinței, de părăsire a sălii de ședințe sancționarea se efectuează conform prevederilor art.51 din prezenta lege.

(2) Deputatul care este sancționat cu interzicerea participării la ședințele plenare nu va primi salariu, indemnizațiile și plățile compensatorii pentru întreaga perioadă de sancțiune, începând cu ziua sancționării.

Articolul 56. Aplicarea sancțiunii limitării dreptului de acces la informații confidențiale

(1) Neexecutarea de către deputat a obligațiilor de confidențialitate asupra informațiilor ocrotite de lege, se sancționează cu limitarea dreptului deputatului la informații confidențiale, pentru o perioadă de până la un an.

(2) Sancțiunea se aplică de Președintele Parlamentului la propunerea Comisiei de etică și conduită parlamentară.

Articolul 57. Imixtiunea în activitatea Comisiei de etică și conduită parlamentară

(1) Imixtiunea în activitatea Comisiei de etică și conduită parlamentară, ignorarea intenționată a sesizărilor și a recomandărilor acesteia, precum și împiedicarea sub orice formă a activității acesteia se sancționează cu pierderea a 25% din salariu lunar și din alte indemnizații și plăți compensatorii.

(2) Sancțiunea se aplică de Președintele Parlamentului la propunerea Comisiei de etică și conduită parlamentară.

Articolul 58. Aplicarea sancțiunilor la ședințele organelor de lucru ale Parlamentului

(1) În scopul menținerii ordinii la ședințele organelor de lucru ale Parlamentului, președinții acestora sunt învestiți cu aceleași drepturi ca și președintele ședinței plenare și pot aplica sancțiunile prevăzute la art. 44 conform prevederilor stabilite în regulamentele sale de activitate.

(2) Sancțiunile aplicate deputaților în cadrul ședințelor organelor de lucru ale Parlamentului sunt consemnate în procesul-verbal al ședinței și sunt înserate în raportul privind etica și conduita deputatului.

Articolul 59. Drepturile și obligațiile deputaților sancționați

(1) Deputatul în privința căruia se propune aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 44 alin.(1) lit.e)-g) și i) au dreptul să prezinte explicații Parlamentului în decurs de 3 minute.

(2) Deputatul este obligat să se conformeze cerințelor președintelui ședinței, hotărârilor Parlamentului și deciziilor Comisiei de etică și conduită parlamentară.

CAPITOLUL V

ASIGURAREA ȘI GARANȚIILE DE EXERCITARE A MANDATULUI DE DEPUTAT

Articolul 60. Principiile de bază ale garanțiilor deputaților

(1) Sistemul de garanții sociale al deputaților se stabilește ținându-se seama de principiul separației puterilor în stat, de exercitarea mandatului de deputat din numele poporului, de incompatibilitățile și restricțiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Sistemul de garanții al deputaților se bazează pe următoarele principii:

a) supremația legii – principiu conform căruia drepturile salariale se stabilesc în condițiile prezentei legi;

b) proporționalitatea – principiu conform căruia sistemul de salarizare asigură stabilirea salariului în raport cu nivelul exigențelor privind exercitarea funcției de deputat;

c) echitatea și coerența – principiu conform căruia sistemul de salarizare creează oportunități egale pentru exercitarea funcției de deputat în Parlament.

Articolul 61. Garanțiile deputatului

(1) Garanțiile asigurării exercitării mandatului de deputat includ:

a) drepturile salariale;

b) drepturile la indemnizații și plăți compensatorii ;

c) dreptul la vechimea în muncă;

d) dreptul la asistență medicală;

e) dreptul la cheltuielile de protocol și de promovare;

f) dreptul la transport;

g) dreptul la pașaport diplomatic;

h) dreptul la asigurarea cu spațiul locativ;

i) dreptul la concediu.

(2) Drepturile salariale și alte drepturi bănești ale deputaților se includ în bugetul Secretariatului Parlamentului.

Articolul 62. Drepturile salariale

(1) Deputatul beneficiază de drepturile salariale și alte drepturi bănești din data constituirii legale a Parlamentului și depunerii jurământului.

(2) Pentru exercitarea eficientă a mandatului, deputatul în Parlament are dreptul la: salariul lunar, spor lunar pentru deținerea titlului științific, premii unice și anuale.

Articolul 63. Indemnizațiile și plățile compensatorii

(1) În exercitarea mandatului deputatul are dreptul la:

a) indemnizație lunară neimpozabilă pentru închirierea spațiului locativ;

b) compensație lunară neimpozabilă pentru cheltuieli legate de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cheltuieli protocolare și de promovare;

c) indemnizație lunară neimpozabilă pentru transport;

d) compensație anuală neimpozabilă pentru cheltuieli de tratament.

(2) Îndemnizațiile și plățile compensatorii se stabilesc în mărimile prevăzute de Biroul permanent, nu se includ în salariul lunar și nu se iau în calcul la stabilirea cuantumului prestațiilor de asigurări sociale.

Articolul 64. Dreptul la pașaport diplomatic

(1) În perioada de exercitare a mandatului, deputatului i se eliberează pașaport diplomatic în mod gratuit.

(2) La încetarea mandatului de deputat pașaportul diplomatic se anulează de drept și se restituie Secretariatului Parlamentului.

Articolul 65. Dreptul la transport

(1) Președintele Parlamentului beneficiază de transport de serviciu.

(2) Deputatul, la solicitare, beneficiază de transport de serviciu sau de o indemnizație lunară neimpozabilă pentru transport. Mărimea și modul de acordare a indemnizației pentru transport se stabilește de Biroul permanent.

Articolul 66. Dreptul la asigurarea cu spațiul locativ

(1) Deputatul care nu dispune de spațiu locativ în municipiul Chișinău are dreptul la apartament de serviciu pe durata mandatului.

(2) În cazul în care deputatul nu este asigurat cu apartament de serviciu sau din motive de securitate sau din alte motive justificative, refuză acordarea apartamentului de serviciu, acestuia i se acordă o indemnizație lunară neimpozabilă pentru închirierea spațiului locativ, cuantumul și modul de acordare a căreia se stabilește de Biroul permanent.

(3) Deputatul care beneficiază de apartament de serviciu achită serviciile comunale și necomunale din cont propriu.

(4) La încetarea mandatului de deputat, deputatul, membrii familiei eliberează apartamentul de serviciu, în termen de 3 luni, cu achitarea obligatorie a plății pentru închirierea apartamentului și a serviciilor comunale și necomunale.

Articolul 67. Concediile deputaților

(1) Deputații au dreptul la concediu anual plătit, la concediu neplătit pentru interese personale și la concediu medical.

(2) Orice concediu, cu excepția concediului medical, se acordă deputaților prin dispoziția Președintelui Parlamentului.

(3) Concediu anual plătit se acordă deputaților pe o durată de 42 zile calendaristice, care poate fi acordat integral sau, în baza unei cereri scrise a deputatului, poate fi divizat în părți. Concediu anual plătit se acordă doar în timpul vacanței dintre sesiuni.

(4) Concediu neplătit pentru interese personale se acordă deputaților pe o durată de cel mult 10 zile în timpul unei sesiuni.

Articolul 68. Pierderea drepturilor salariale, a indemnizațiilor și a plăților compensatorii

(1) Absența nemotivată a deputatului pe parcursul unei luni de la ședințele Parlamentului și/sau de la ședințele organelor de lucru ale acestuia din care face parte se sancționează cu pierderea a 50%, pentru 3 absențe, sau a 75%, pentru 4 și mai multe absențe, din salariul lunar, precum și cu pierderea a 50% sau 75% din indemnizația lunară neimpozabilă pentru transport pentru luna următoare sau cu suspendarea dreptului la transport de serviciu.

(2) În cazul absenței nemotivate de la orice activitate parlamentară pe parcursul a cel puțin o lună consecutiv, la sesizarea Președintelui Parlamentului, Comisia permanentă de profil evaluează activitatea deputatului și poate propune Președintelui Parlamentului emiterea dispoziției privind neachitarea drepturilor salariale, indemnizațiilor și compensațiilor pe întreaga perioadă a absenței nemotivate.

(3) Aflarea deputatului în arest preventiv sau în arest la domiciliu conduce la suspendarea de drept a achitării drepturilor salariale, indemnizațiilor și compensațiilor.

(4) Achitarea drepturilor salariale, indemnizațiilor și compensațiilor este reluată din data participării deputatului la ședința în plen/ședința comisiei permanente din care face parte sau, după caz, a încetării ori revocării arestului preventiv sau arestului la domiciliu.

(5) În cazul în care deputatul este scos de sub urmărire penală sau este achitat prin hotărâre judecătorească definitivă, acestuia i se compensează toate drepturile salariale, indemnizațiile și compensațiile, suspendate de drept.

Articolul 69. Garanțiile sociale în legătură cu expirarea mandatului deputatului

(1) La expirarea mandatului sau în caz de demisie, deputatul beneficiază de o indemnizație unică în mărimea a 2 salarii de bază.

(2) Indemnizația specificată la alin.(1) nu se acordă în cazul în care deputatul:

- a) a activat în funcția respectivă mai puțin de 2 ani;
- b) a fost revocat sau eliberat din funcție pentru motive imputabile, indicate în actul administrativ de revocare din funcție;
- c) este suspendat de la locul de muncă precedent și reîncadrat în condițiile art.18 alin.(2) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

(3) Președintele Parlamentului, în caz de expirare a mandatului, de demisie sau de imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor, beneficiază suplimentar de:

- a) asistență medicală pe viață și o dată pe an, tratament balneo-sanatorial gratuite;
- b) asigurare a securității în decursul unui an de zile;
- c) automobil în decursul unui an de zile;
- d) pașaport diplomatic.

CAPITOLUL VI.

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 70. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta Lege intră în vigoare la data constituirii legale a Parlamentului de legislatura a XII-a.

(2) La data întăririi în vigoare a prezentei legi Legea nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament se abrogă.

Articolul 71. Aplicarea prezentei legi

(1) Prezenta lege se aplică în coroborare cu prevederile Regulamentului Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996. În cazul contradicțiilor dintre aceste acte normative se aplică prevederile prezentei legi.

(2) Biroul permanent al Parlamentului în termen de 12 luni va aproba actele normative necesare pentru executarea prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

REPUBLICA MOLDOVA
PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

REGISTRUL
INTERESELOR

Nr. _____

Numărul de înregistrare	Data înregistrării: anul _____		Numele și prenumele deputatului	Interesul personal rezultat din relația cu:	Descriere succintă
	luna	ziua			

Nota informativă
la proiectul de lege cu privire la statutul, conduita și etica deputatului
în Parlamentul Republicii Moldova

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

În conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova care prevede subiecții cu drept de inițiativă legislativă autorul elaborării proiectului legii cu privire la statutul, conduita și etica deputatului în Parlamentul Republicii Moldova, este inițiativa legislativă a unui grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Potrivit Constituției Republicii Moldova suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct sau prin organele sale reprezentative, în formele legal stabilite. Deputații sunt reprezentanții aleși ai poporului, care își exercită atribuțiile în condițiile prevăzute de Constituție și de legile țării. În prezent, reglementări privind statutul și procedura de activitate a deputaților sunt prevăzute de Legea nr.39/1994 despre statutul deputatului și Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996. Normele juridice reglementate de aceste acte normative au făcut obiectul controlului de constituționalitate de mai multe ori. Având la bază hotărârile și adresele Curții Constituționale ce țin de domeniul vizat, au fost analizate prevederile în vigoare, ce creează confuzii la aplicarea lor. Legislația actuală nu reglementează normele și principiile de conduită parlamentară ale deputaților în exercitarea mandatului încredințat, deși deputații au datoria să acționeze cu onoare și disciplină, ținând cont de principiile separației și echilibrului puterilor în stat, transparenței, probității morale, responsabilității și respectării reputației Parlamentului.

La fel, elaborarea proiectului legii a fost dictată de necesitatea asigurării implementării standardelor europene ce țin de fortificarea procedurii legislative, luptei cu corupția, evitarea conflictelor de interese ce va pune accent pentru crearea unei culturi politice, responsabilități și a unui comportament onest al deputaților. Relevante sunt recomandările Grupului de State contra Corupției (GRECO) la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 297-XV din 22.06.2001. Printre acestea:

- ameliorarea capacităților membrilor săi de a lupta cu corupția, prin supravegherea aplicării în practică a angajamentelor asumate în acest domeniu;
- identificarea lacunelor și insuficiențelor din dispozitivele naționale ce vizează prevenirea și combaterea corupției, care, pentru a fi depășite, trebuie să fie urmate de inițierea unor reforme legislative, instituționale, implementarea unor diverse practici de contracarare a corupției.

În anul 2006 Adunarea Parlamentară a OSCE a adoptat o declarație, care încurajează parlamentele să elaboreze și să publice norme riguroase de etică și conduită oficială pentru deputați și personalul

acestora; să stabilească mecanisme eficiente pentru dezvăluirea publică a informațiilor financiare și a potențialelor conflicte de interese de către deputați și personalul acestora, precum și să creeze un birou/oficiu public, în adresa căruia pot fi depuse plângeri/reclamații despre încălcarea, de către un deputat și personalul acestuia, a normelor stabilite. În calitate de membru al AP OSCE, Parlamentul Republicii Moldova este chemat să adopte norme proprii pentru deputați în conformitate cu aceste dispoziții.

Au fost studiate practicile internaționale și oportunitatea transpunerii lor în legislația Republicii Moldova referitoare la statutul deputatului, imunitatea parlamentară, etica și conduita parlamentară. Se va menționa și necesitatea armonizării proiectului legii cu multiplele recomandări ale Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), care vizează instituțiile democratice, precum și cele rezultate din recomandările societății civile și mass-media, care vizează deschiderea transparența și accesibilitatea procesului legislativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea cu legislația Uniunii Europene legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu se încadrează în categoria legislației naționale ce urmează a fi armonizată cu legislația Uniunii Europene, dar are ca scop preluarea bunelor practice din activitatea parlamentelor ce sunt bazate pe principiile democratice.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Având unele diferențe și provocări ca rezultat al deosebirilor de dimensiune, tradiții și baze constituționale, majoritatea parlamentelor în UE au adoptat cele mai bune practici în încercarea de a echilibra necesitatea de adoptare eficientă a deciziilor cu necesitatea pentru dezbateri, control și reprezentare. Aceasta ar semnifica echilibrarea mandatului acordat majorității în timpul alegerilor cu drepturile fracțiunilor parlamentare minoritare. Acest fapt este important în asigurarea transparenței și încrederii publice în procesul democratic.

Statutul deputatului

Pe parcursul ultimilor ani Curtea Constituțională a fost sesizată de mai multe ori cu solicitări de a interpreta articolele din Constituția Republicii Moldova ce țin de statutul deputatului în Parlament. Astfel în constatările organului jurisdicției constituționale reflectate în Hotărârea nr.8 din 19.06.2012, precum și în Hotărârea nr.2 din 20.01.2015 găsim referințe la componentele exercitării mandatului de către deputații aflați „în serviciul poporului”, la nulitatea mandatului imperativ și irevocabilitatea mandatului reprezentativ, imunitatea și încetarea calității de deputat, etc. Curtea a constatat că până în prezent, Parlamentul nu a adoptat reglementări referitoare la cazurile de ridicare sau încetare de drept a mandatului de deputat. În Adresa PCC-01/6b din 20 ianuarie 2015 Curtea a

subliniat importanța și necesitatea reglementării exprese a temeiurilor și regulilor care guvernează încetarea mandatului de deputat, în formele și limitele prevăzute de Constituție, ținând cont și de raționamentele expuse în hotărârile jurisdicționale menționate mai sus. Întru executarea acestei solicitări, proiectul conține prevederi cu referire la mandatul deputatului, încetarea de drept al calității de deputat, demisia deputatului, temeiurilor de ridicare a mandatului de deputat, incompatibilități și procedura de declarare și înlăturare ale acestora, imunitatea parlamentară absolută și relativă, procedura de ridicare a imunității parlamentare.

Etica și conduita parlamentară

Proiectul stabilește la nivel legislativ norme de conduită a membrilor Legislativului în cadrul exercitării funcției de demnitate publică și îndeplinire a atribuțiilor parlamentare. Proiectul prevede reguli generale de conduită în incinta Parlamentului, conduita deputatului în exercitarea mandatului, restricții de conduită în cadrul ședințelor, conduita deputatului peste hotarele Republicii Moldova, conduita deputatului cu personalul din Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova, conduita deputatului în raport cu publicul, conduita deputatului în raport cu reprezentanții mass-media.

În cadrul Parlamentului, pe durata mandatului, va fi instituită Comisia de etică și conduită parlamentară, pentru examinarea cazurilor privind încălcarea normelor de etică și conduită parlamentară. Comisia de etică și conduită parlamentară va fi formată din 11 membri desemnați după cum urmează:

- a) 4 membri, deputați în Parlament – la propunerea fracțiunilor din majoritatea parlamentară;
- b) 4 membri, deputați în Parlament – la propunerea fracțiunilor din opoziția parlamentară;
- c) 3 membri propuși de organizațiile societății civile.

Membrii Comisiei de etică și conduită parlamentară își vor exercita atribuțiile în conformitate cu legea, fiind liberi de influența oricăror alte entități publice sau private.

Componenta nominală a Comisiei de etică și conduită parlamentară, precum și președintele comisiei se vor aproba prin hotărâre de Parlament, la propunerea Biroului permanent.

În activitatea sa, Comisia de etică și conduită parlamentară va fi asistată de secretariatul Comisiei juridice, numiri și imunități.

Atribuțiile comisiei de etică și conduită parlamentară sunt prevăzute la art. 36 din proiect.

Asigurarea și garanțiile de exercitare a mandatului de deputat

Proiectul legii prevede sistemul de garanții a deputaților, ținându-se seama de principiul separării puterilor în stat, de exercitarea mandatului de deputat din numele poporului, de incompatibilități și restricții. Astfel, garanțiile asigurării exercitării mandatului de deputat includ: drepturile salariale;

drepturile la diurne, sporuri, indemnizații și alte plăți; dreptul la vechimea în muncă; dreptul la asistență medicală; dreptul la cheltuielile de protocol; dreptul la transport; dreptul la pașaport diplomatic; dreptul la asigurarea cu spațiul locativ; dreptul la concediu.

Proiectul stabilește expres că, deputatul care beneficiază de apartament de serviciu achită serviciile comunale (energie electrică, energie termică, gaze naturale, apă rece, apă caldă, telefon, radio, TV, canalizare, evacuare a deșeurilor etc.) din cont propriu. În cazul neachitării de către deputat a serviciilor comunale, suma datoriei pentru plata serviciilor comunale se încasează din salariul deputatului incontestabil. La încetarea mandatului deputatul, membrii familiei eliberează apartamentul de serviciu cu achitarea obligatorie a restanțelor pentru serviciile comunale.

5. Fundamentarea economica-financiară

Implementarea proiectului nu necesită alocarea de mijloace financiare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului va fi necesară operarea modificărilor în cuprinsul altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii este plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova și urmează a fi supus consultărilor publice.

8. Constatările expertizei juridice și anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție.

